

szerkesztőség

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal

Bulvár, Regele Ferdinandra 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Működőnincim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDÉKENEgész évre 600 Lej
Fél évre 300 Lej
Negyed évre 150 Lej
Havonta 50 LejHirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Buourestiben 50 banival
több.

Nem kell lemosolyogni

a szokott fölényes és lekicsinylő mosollyal a bátor és lelkes törekvést. Nem kell a cinizmus hazug álarca mögé bujnunk, ha fanatikus és bekeszerető emberek ideális szép harcáról hallunk. A közöttünk járt esperantisták kis nemzetközi csoportja sok mindent megértetett velünk. Meg kellett értenünk, hogy a nemzetek izzó gyűlölségében összeverődtek a boldogságkeresők és meg nem tanítható hittel hirdették a nagy megértést, a békét, a humanizmust. A reménykeltő zöld csillag jele alatt tömörültek s évekkal ezelőtt még kis számuk ma már hatalmas táborra növekedett, — ma már Európa, Amerika és Ázsia államaiban — százezerszámra rug az esperantóul beszélők száma és ez a szám folyton növekszik.

Van valami meghatározó és lélekemelő abban, hogy a távol kelet, a tőlünk még mindig messze nyugat, a dél és az észak nemzetek a képviselői összejöttek egy előttiük ismeretlen és idegen városba és ott kellemesen és családian érezték magukat, egy nyelven beszélhettek egymással a különböző fajú és vallású emberek, egy közös nyelven cserélhették ki gondolataikat és úgy a hatalmas Kulturpalota kupolája alatt, mint a megünnelt banketteken és összejöve teleken úgy érezték, hogy egy nagy családnak a gyermekei. Megdobbant a szívük: embereknek érezték magukat és minden háborus szítás és mesterséges ellenségeskedésen keresztül szinte demonstrálólá odakiáltották a világnak: a szeretet, a megértés erősebb a gyűlölségnél és haragnál. A folyton udvarias kínai Won Kenn dr. fesztelen modorban diskurált esperantóul a Balkán legdélibb sarkából idejött bolgár hírlapíróval, a lengyel kiküldött az angollal és mind-mind úgy érezték, hogy nincsenek is távol egymástól, közelebb hozta őket a közös nyelv — az esperanto.

Németországban, Angliában, Kínában és még rengeteg államban kötelező iskolai tantárgy az esperanto. Egyetemeken tanszéket állítanak az esperantonak, a kereskedők üzleti nyelvvé avatják, a nemzetközi rádióbeszélgetéseknél szinte már nélkülözhetetlen és néhai Zamenhof tanár álma: az örök világéke nagy léptekkel rohan a megvalósulás felé.

Előttünk talán még most kezdetlegesnek tűnik fel ez az egész mozgalom, de nem szabad lemosolyognunk. Sok-sok szerényen világitó kis szikra terebélyesedett már hatalmas lánggá.

Londonban vannak már a németek

A német delegátusokat beválasztották a bizottságokba — Stresemann közvetlen tárgyalásai Herriot-val — Milyen kölcsönt kap Németország

(London, augusztus 5.) A konferencia legfontosabb és legérdeke sebb fejezete most fog lejátszódni. A német nagykövetnek legnap kézbesített és táviratilag rögtön továbbított meghívóra Németország megbízottai azonnal utnak indultak. A delegátusok ma érkeztek meg Londonba, ahol a nagykövet és az angol kormány képviselőjében egy miniszter, valamint számos más hivatalos kiküldött fogadták őket. A németekből a konferencia mai ülésén négy meghatalmazottat és négy szakértőt választottak be a teljes ülésebe. Németország természetesen több delegátust küldött, akik közül többem azonban a választás következtében mellérendelt szerepét fognak játszani és csak nyolc delegátusnak lesz alkalma szavát hallatni. A mai ülésen határozták el, hogy ezután naponként két-három ülést is tartanak, mert Macdonald szívesen akarja a konferenciát és már szombatra végezni is akar.

Dr. Stresemann német birodalmi külügyminiszter Németország meghívása dacára sem optimista, miután a konferencia mind a mai napig húzódott, amélikül, hogy eddig bevonták volna a németeket a tanácskozásba. Ennek eredménye, hogy már eddig számos olyan megállapodást kötöttek, amelyekben nem számoltak a német álláspontra. Hangsúlyozza a külügyminiszter nyilatkozatában, hogy mindenestre küzdeni fognak azért, hogy az eddig hozott határozatok egy részét megváltoztassák. A párisi *Matin* jelentése szerint Stresemannak közvetlen uton is alkalma lesz, hogy felfogását közölje Herriot francia miniszterelnökkel és Theunissal, a belga politika vezéralakjával.

Morgan amerikai bankár ma már tárgyal Németország delegátusával a birodalomnak nyújtandó kölcsönről. Morgan a kölcsönre vonatkozó tervezetet és a garanciákat kielégítőnek találja s hajlandó a német kölcsön hatvan százalékát folyósíttatni. Macdonald angol miniszterelnök ma délelőtt az alsóházban mondott nagy beszédet, amelyben szintén felvetette a német kölcsön kérdését.

Hangsúlyozta azonban, hogy az angol kormány nem kölcsönről tárgyal, hanem politikai megegyezésről, de ez megfelelő biztosítékot nyújtana a kölcsön folyósító tőkés számára. A kölcsön előteremtésével pedig a londoni és a párisi bankházak foglalkoznak. A kölcsönt azonban nem a kormány felelőssége mellett adják ki. Németország gazdasági egységének helyreállítása érdekében intézkedéseket dolgoztak ki. A német szuverenitás a vámkra és a vasutakra vonatkozólag legkésőbb október tizedikéig helyreáll. Az 1923. óta történt eseményekért és

cselekményekért pedig kölcsönös amnesztiát adnak. Macdonaldot meg is interpellálták az alsóház mai ülésén és az interpellációra adott válaszában hangsúlyozta, hogy a konferencia eddigi eredményeivel meg van elégedve és az eddigi irányban fog tovább dolgozni. Szeretné, ami őt illeti, ha a versaillesi békeszerződés valamennyi vitás pontját nemzetközi döntőbíró bírálna felül és döntene esetleges megváltoztatásukról, illetőleg értelmezésükről.

Hughes, az Északamerikai Egyesült Államok külügyminisztere, aki tegnapelőtt Berlinbe érkezett, ahol a német birodalom vezetőivel folytatott tárgyalásokat, ma elutazott Berlinből Brémába. Az amerikai külügyminiszter Brémában ma hajóraszáll és visszautazik Északamerikába.

Az olasz sajtó a kisántánt létjogosultsága ellen

Mussolini és a kormány lapja a román-jugoszláv és román cseh ellentétokről — Kisántánt helyett cseh-szerb szövetség — Az olasz félhivatalos lap a magyar szanálásról

(Róma, augusztus 5.) A kormány félhivatalos lapja, a római „La Tribuna” még a prágai konferencia előtt egy nagyjelentőségű és igen érdekes cikket közölt arról, hogy a kisántánt rövid és eredménytelen élet után megszünt és nem hagyott mást maga után, csak kellemetlen utóíz. A „Prager Presse” a cseh kormány német nyelvű szócsöve polemikus cikkben válaszolt a római újságnak, azt állítva, hogy az olasz fősélatot a tények hamarosan megcáfolták.

A *La Tribuna* most feltűnést kelthetően és hangon válaszol a prágai újságnak, hangsúlyozva, hogy a három ülés után közzétett üres nyilatkozatok a tényeken semmit sem változtatnak.

— Amikor fenntartjuk, — írja a *La Tribuna*, — hogy a kisántánt oly gyökeres átalakuláson ment keresztül, amely teljesen kétségtelenné teszi, hogy egyáltalán még létezne, ezzel leszögeztük azt a tényt, hogy a kisántánt, mely három hatalom szövetsége, mint ilyen, megszünt élni, hogy a helyét egy egyszerű csehszláv-jugoszláv szövetségnek adja át. A kisántánt megszünt Romániára nézve a legcsekélyebb hasznot is képviselni azon a napon, amelyen a magyar veszedelem elmúlt. Ro-

mánia problémája most az orosz kérdés.

A *La Tribuna* foglalkozik ezután Nincsiacs szerb külügyminiszter nyilatkozatával, amely arról szól, hogy Jugoszlávia egy esetleges orosz-román konfliktus esetén a jóindulatú semlegesség álláspontra helyezkedik. Romániának semmilyen segítséget nem nyújt és legfeljebb a román-bolgár, vagy román-magyar háború esetén lépne közbe.

— A jugoszláv külügyminiszter nyilatkozata — állapítja meg a *La Tribuna* — kétségtelenné teszi, hogy a kisántánt államai csak Magyarországgal szemben hajlandók együttműködésre. Politikai körökben élénk diskusszió tárgyává tették a félhivatalos lap nagyjelentőségű cikkét, melynek szavát csak növeli az a körülmény, hogy Mussolini személyes újságja, a *Popolo d'Italia* majdnem teljes egészében ismertette a cikket.

— Petala tábornok Timisoarán. Petala tábornok, a román hadsereg főfelügyelője, aki jelenleg Buziáson nyaral, tegnap reggel Timisoarára érkezett. Az állomáson Stefani alezredes, térparancsnok fogadta a tábornokot, aki megtekintette Timisoara nevezetességeit, majd az esti vonattal visszautazott Buziásra.

Bonyodalom egy telekajándékozás körül

Arad város 46.000 lejért akart átengedni egy félmillió városi telket a gör. kel. szentszéknek — A prefektus nem hagyta jóvá az eladást

(Saját tudósítónktól.) Aradváros vezetőségét és annak közvetlen fölöttes hatóságát érdekes ügy foglalkoztatja mostanában. Hónapokkal ezelőtt történt, hogy az aradi görög keleti szentszék elhatározta a strada Seminarului (volt Sina-uccában) levő hatalmas szeminárium kibővítését, illetve azt, hogy a szeminárium mellé konvikust is létesít. A kibővítés, illetve új építkezés céljaira a legmegfelelőbbnek látszott az a jobbára beépítetlen telek, amely a szeminárium épületével szomszédos és egészen a strada Baritiuig (Rákóczi-uccáig) húzódott. Ez a telek Aradváros tulajdona, a város vezetősége azt az első háborus esztendőben 46.000 koronáért vásárolta.

A szentszék felát kérvénnyel fordult Aradváros vezetőségéhez, s rámutatott azokra a kulturális célokra, amelyek a kérelem elbírálására ösztönözték, a szóbanforgó telek örökáron való eladását kérte, rábízván a városra azt, hogy az eladási árat maga szabja meg. Aradváros tanácsa tárgyalás alá is vette a szentszék kérelmét, s honorálva a kulturális célokat, úgy határozott, hogy nem tekintse a telek értékeinek időközben történt automatikus emelkedését, a telket 46.000 lejért, — tehát ugyanannyi lejért, mint ahány koronáért ő maga vásárolta — eladja az aradi görög keleti szentszéknek. A városi tanács erről a határozatról értesítette a szentszékét azzal a hozzáadással, hogy az adásvétel csakis a prefektus jóváhagyása után történhetik meg.

Itt azután bonyodalom támadt. Az iratok Georgescu János Arad vármegye prefektusa elé kerültek, aki alaposan végigtanulmányozta az egész ügyet, s végül is arra a meggyőződésre jutott, hogy a város által kért alacsony ár nem tekinthető egyébnek, mint ajándékozásnak. Epen ezért, mielőtt a határozatot jóváhagyná, tisztában kívánt lenni azzal, hogy a többé-kevésbé ajándéknak szánt telek tulajdonképpen milyen értéket is reprezentál. Átirt tehát a város vezetőségének, s jelentést kért arról, hogy valójában mit is ér az a Rákóczi-uccai városi telek. A prefektusi átirat Aradváros mérnöki hivatalához, jobban mondva a városi építészeti bizottság elé került. Az építészeti bizottság alapos mérlegelés, helyszíni vizsgálat után úgy találta, hogy a teleknek — bár ekkor tekintetbe véve a kulturális célt, amelyre kérték — a legmínimálisabbra lefokozott értéke 260.000 lej, hozzátéve azt is, hogy a szentszék még ezen az

áron is rendkívül olcsón jutna a telek birtokába. A műszaki vélemény. ismét a prefektus elé került, s most az érdekelték tökéletesen érthető kíváncsisággal várják, hogy a városi telek eladási ára dolgában miként fog dönteni a prefektus.

A telek-eladás ügyét érdekesen komplikálja az a körülmény, hogy a szakértők véleménye sze-

Akinek a részére nincs kegyelem

Először halálra ítélték, mert rossz tolmácsa volt — Másodszor jó tolmács mellett ítélték halálra

Londonból jelentik: Izgalmas tárgyalás keretében ítélték újra halálra Jean Vaquier, akit azzal vádoltak, hogy szeretőjének férjét Jones korcsmárost megmérgezte. A Közlöny nemrég megírta, hogy Vaquier kijelentette, hogy a rossz tolmács áldozata, mert az nem tudta helyesen lefordítani vallomását a bíróság előtt. A vádlott kijelentése Franciaországban nagy feltűnést keltett és Odin ismert párisi ügyvéd Angliába utazott, hogy pártfogása alá vegye a vádlottat. Sikerült elérnie, hogy újabb tárgyalási tüzetek ki. Az ügy véd mindent elkövetett védelem érdekében. Az összegyűjtött adatokat Benett Curtie Henrick, egy híres angol ügyvédnek adta át és mindenki, Vaquier maga is, biztosra vette a kegyelmet. A vádlott nevetve lépett be a tárgyalási terembe és kezdetét vette a dráma

rint a szóbanforgó telek jelenlegi árát csakis a kulturális célra való tekintettel lehetett 260.000 lejben megállapítani, mert azért, ha esetleg nyilvános árlejtésre kerülne sor, a legpesszimistikusabb számítás mellett is, legalább egy fél millió lejt el lehetne érni. De még nagyobb értéket reprezentál ez a telek, ha a Rákóczi- és Sina-ucca között új utcát nyitna a város, a melyre annál nagyobb szükség van, mert a belvárosban sehol sincs ilyen nagyterületű telekkomplexum, mint itt, amelyet még nem vág ucca keresztül.

utolsó felvonása. Benett és Odin mindent elkövettek a védelemben, hogy megmentsek a halálraítéltet, de hiába. A halálos ítélet megmaradt és a Vaquier utolsó szalma-szála már csak a királyi kegyelem. Amikor Vaquier látta, hogy mindent elveszít, felugrott és azt kiáltotta: — A leghatározottabban tiltakozom ez ellen az igazságtalanság ellen. Csak azért ítélték el az angol bírúk, mert francia vagyok. — Három fegyőr alig bírta erőszakkal kivinni a tárgyalási teremből, a küszöbön Vaquier eszméletlenül összeesett, ebben a pillanatban sikoltás hallatszott és a közönség között levő nővére szintén ájultan összeesett. Angol jogászörökben biznak abban, hogy királyi kegyelem megváltoztatja az ítéletet. Odin, a francia ügyvéd pedig lesujtva visszautazott Párisba.

Arad város felmondott bérlőinek

A színházépület összes üzletuajdonosai felmondó levelet kaptak. — Mit akar a város a tömeges felmondással?

(Saját tudósítónktól.) Az aradi színházépület üzletbérlőit ma reggel kellemetlen meglepetés érte: ajánlott leveleket hozott nekik a posta, amelyben Aradváros gazdasági ügyosztálya teljes hivatalos komolysággal, az új lakástörvényre való hivatkozással értesíti az összes üzletbérlőket, hogy eddigi üzlethelyiségeik bérletét 1925 évi május 1-i hatállyal felmondja a város. A meglepetésszerű felmondás valósággal konsternálta az üzlethelyiségek eddigi bérlőit, mert ugyan a lakástörvény jogot ad a városnak ez intézkedés megtételére, mindazonáltal — szerintük — feltétlenül tekintetbe kellene vennie a város vezetőségének azt, hogy a most felmondott helyiségeket jelenlegi bérlők hosszú évtizedek óta birtokolják, s már a méltányosság is úgy diktálja, hogy ezek a régi bérlők továbbra is megmaradjanak üzleteikben amennyi is inkább, mert hiszen semmiféle különösebb ok nem játszhatott közre, amely indokoltá tenné a tömeges felmondásokat. Felmondó leveleket kaptak — többek

között — a Limbeck-féle temetési vállalat, amely mintegy negyven, Moskovitz Zs. ruhakereskedés, a mely közel ötven, Reich-féle bazár amely harminc esztendeje áll fenn a színházépületben, s most — e hosszú idő után — jutottak el oda, hogy régi helyiségüket elhagyni kénytelenek.

A bérlők természetesen azonnal illetékes fórumhoz fordultak, hogy eddigi jogaik a jövőre is fegyelmbe vétessenek, ahol a követhető, többé-kevésbé megnyugtató felvilágosítást kapták:

— Az együttesen történt felmondás még nem jelenti azt, hogy valamennyi üzletbérlőnek tényleg ki is kell költöznie eddigi helyiségéből. A város vezetősége azonban szabad kezet kívánt magának biztosítani oly irányban, hogy az üzlethelyiségeket annak idején érdekeinek legmegfelelőbben értékesíthesse. Hogy a régi bérlők megmaradjanak-e, az csak az annak idején megtartandó lakberegylezések, illetve tárgyalások döntik el.

A színházépület bérlői most együttes akcióra készülnek, hogy továbbra is megtarthassák régi üzlethelyiségeiket, annál is inkább, mert maga a törvény is elsőbbséget biztosít a régi bérlőknek.

Az állampolgársági akták

Akadályokba ütköznek az utólagos igazolások. — Angel polgármester rendet teremt.

(Saját tudósítónktól.) Az állampolgársági ügyek elintézése lassan növekszik Aradon. A tömeges elutasítások nyomán támadt zürzavar sehogy sem enyhül. Egy-két napos látszólagos csöndesség után ma újból ostrom alá került a polgármesteri hivatal. A tanácsalán visszautasítottak se regestől tódultak Angel polgármester elé, most már az igazoló iratok egész garmadájaival felszerelve s valósággal esdekelve könyörögtek a listába való felvételükért. Angel polgármester a mai nap délelőttjén ugyszólván semmi mást nem véggezhetett, mint azt, hogy gyors egymásutánban újból igazolta a csapatostól jelentkező elutasítottakat. Az igazolás rendjét és gyors menetét azonban erősen hátráltatta az a ma felfedezett körülmény, hogy több, a rendes határidőn belül jelentkező aradi polgár neve egyáltalán nem fordul elő az iratok-könyvekben, viszont vannak olyanok is, akiknek számuk ugyan van, de ezzel szemben az aktájuk nem található sehohsem, a valószínűség szerint más irásokba keveredhetek bele. Hogy az állampolgársági ügyek teljes pontossággal legyenek intézhetők, Angel polgármester úgy rendelkezett, hogy az összes állampolgársági akták revízió alá vétessenek, hogy az állampolgársági hivatal minden fennakadás nélkül állhasson a közönség rendelkezésére. A közönség viszont jól teszi, ha most már intenzívebben utánanéző állampolgársági ügyének, minthogy a közvetlen elintézés lehetősége augusztus 20-ával feltétlenül megszűnik.

— Különös föltételekhez kötött lakás. Francia lap ad hírt arról, hogy Bordeaux város egyik polgára 25.000 frankot ajánlott föl egy lakóház fölépítésére. Az építendő házban csak olyan házaspár kaphat lakást, amelyben sem a férj, sem a feleség nem több 25 évesnél. A fiatal pár köteles a lakást elhagyni, ha 3 éven belül nem születik gyermeke. Hat évig lakhatnak, ha ez idő alatt két gyermekük születik, kilenc évi lakhatáshoz három, tizenkét évihez négy gyermeket követel az alapító. A városi tanács a följajlott összeget elfogadta és a házat fölépítette.

Dul az Ady-háborúság Budapesten

Rákosi Jenő után Herczeg Ferenc támad Adynak — A liberális sajtó visszavág

(Budapesti tudósítónktól.) Ady zilahi és érindszenti Ady ünnepek nyomán — mint azt már megírtuk, — a magyar főváros irodalmi köreiből nagy hullámok verődtek fel. Szinte úgy látszik, hogy újból életre kelt a háborús idők sokáig emlékeztető Ady-vitája, amikor a még élő költő védekezhetett a támadások ellen. Az erdélyi ünneppel kapcsolatban most megint vehemens támadások indultak meg a halottköltő ellen. Rákosi Jenő általunk is ismertett leújtó kritikáját nyomon követte a Pesti Hírlap egy cikke, a mely Hetes aláírással jelent meg s amely rendkívül nagy érdeklődést, de egyben meglehetősen nagy visszahatást is keltett. A cikknek, — amelynek súlyát főként az adja meg, hogy annak szerzője Herczeg Ferenc — főbb részleteit itt adjuk:

— Adyt én fényes tehetségű költőnek tartom. Merész és egyéni; tagadhatatlan, hogy mély nyomokat hagyott vissza a magyar parnasszuson. Ehhez azonban mindjárt, de mindjárt hozzá kell tenni: Kár, hogy beteg volt! Csak a betegsége magyarázhatja meg teljes tehetetlenségét és védtelenségét a saját szenvedélyeinek és szeszélyeinek roliamával szemben és csakis a degeneráltsága értheti meg azt a szörnyű, öngyilkos gyűlöletét, amelyet a maga fajtája iránt érzett.

— Volt szíve leírni, hogy: „Mit ér az ember, ha magyar?” És „Ebek hazája ma, nem az enyém” és: „Hitzegő vagyok Álmos fájából.” A hazáját „szemyes Hunniának, rongyországnak”, a magyarságot „piszkos, gatyás, bamba tomboló zsványhadnak” nevezte. Száz hasonló Ady-idézetet találhatnánk még, de azokat engedjük el egymásnak.

— Mi ez, lía nem betegség? Jól tudom, hogy Ady gyűlöletének valami keserű, önsanyargató mellékíze van, de hiszen éppen ez az, a mit betegségnek neveznek. Petőfi is korholta nemzetét, de azért, mert neki nem volt elég magyar; Ady éppen azt utálja és gyűlöli a magyarságban, ami magyar.

Az Adyt ünneplő erdélyi magyarok dolgába nem szólok bele. Ők rendkívüli viszonyok közt élnek és bizonyára jobban tudják, mint tudjuk mi, az adott helyzetben, hogyan kell viselkedniük. Mi azonban, ha Ady Endre nevét halljuk, nem ünneplő kedvet, hanem mélyes szomorúságot érzünk. És mulasztást követünk el, ha a fiaink kezébe adva Ady könyveit, nem figyelmeztetjük őket, hogy azok egy beteg teljesség művei.

Természetesen ez a súlyosan ledorongoló bírálat nem maradt, nem maradhatott visszhang nélkül. A magyar irodalmi élet egyik igen előkelő reprezentánsa a következőket írja Herczeg Ferencnak válaszképpen:

Herczeg Ferenc ebben a cikkében, bár elismeri Ady tehetségét, általában káros valaminek tartja a poézist, amely Adyt jelenti. Hazafiatlannak, magyargyalázónak, betegnek, degenerálnak bélyegzi Ady Endrét s különösen szépen

és kellemesen megírta Kis disszertációja ezzel el is intézi azt a poétát, akinek Petőfi óta a legnagyobb hatása volt a magyar közönségre. Herczeg Ferenc bizonyára téved kritikájában, a mint tévedett Greguss Ágoston, amikor Petőfit támadta s költészetében mindössze a duhaj, kemény szavakat vette észre. Greguss később revízió alá vette első ítéletét s élete hájlatán Petőfi legnagyobb és leglelkesebb rajongói közé tartozott.

Nem tudom, mi az Ady Endre betegsége, mi az, amire Herczeg gondol, mi az a betegség, ami miatt nem illeti Adyt más jelző, mint az, hogy beteg. Dosztojevszki is beteg volt, nyavalyatörős s mégis

megírta a Raszkolnyikovot. Maupassant is beteg volt, meg is örült, mégis ő írta a világirodalom egyik legszebb regényét az „Erős, mint a halál”-t. Andersen beteg volt, nagyon beteg s mégis ő írta a legszebb meséket. E. Th. A. Hoffmann, ő, ő nagyon beteg volt, abnormális lélek, torz. — és zseni volt s mi mindent írt s milyen nagyra tartották a franciák!

A politika rut hullámai elboríthatnak egy költőt, a társadalom vak elfogultsága börtönbe taszíthatja azt, akiért röviddel azelőtt még rajongott, az egvással szemben álló irodalmi csoportok verekedhetnek, gázolhatják, üzhetik egymást, — higgye el Herczeg Ferenc: ez az igazi betegség s erről kellene írni, a magyar betegségről, amelyet már a XVIII. században hiába ostromozott egy Berzsenyi Dániel, amikor rut, szibarita váznak nevezte a magyart.

Berchtold gróf hamisított sürgönye

Ferenc József a hamis sürgöny alapján rendelte el a mozgósítást — Erdekes leleplezések

Berlínből jelentik: Seeliger Emil nyugalmazott alezredes, a volt közös osztrák-magyar hadügyminisztérium sajtófőnöke érdekes visszaemlékezéseket közöl a National-Zeitungban. Seeliger elmeséli, hogy Ferenc József minden áron el akarta kerülni a háborús konfliktust, Berchtold gróf azonban el volt szánva, hogy az uralkodó akarata ellenére is kényértörésre viszi a dolgot. Néhány hét előtt kiderült, hogy Berchtold gróf, az akkori külügyminiszter az ultimátum aláírása előtt tévedésből úgy referált Ferenc Józsefnek, hogy a bosnyák határon a szerbek megtámadták az osztrák-magyar határőrséget és negyven embert meggyilkoltak. Ferenc József erre aláírta az elébe tett mozgósítási parancsot, holott csak

egy lokális összetűzés volt mindössze négy halottal. Seeliger most tan leleplezi Berchtoldot, hogy nem tévedett, hanem, mielőtt audienciára ment volna, sürgönyt hamisított, ebben négyszáz halottat tüntetett fel és a hamisított sürgönnyel bírta rá az uralkodót a mozgósítási parancs aláírására. — Seeliger szerint Kinsky Rudolf gróf, Schrott Katalin gyermekkori jóbarátja szintén értesülve volt Berchtold gróf hamisításáról és Seeliger sopánkodó felkiáltására cinikusan így válaszolt:

— Mit akarsz, hiszen egyébként az öreg urtól sohasem lehetett volna a mozgósítási parancsot kicsikarni.

Seeliger alezredes leleplezése a német fővárosban a legnagyobb szenzáció erejével hat.

A budapesti tőzsde aradi áldozata

Felakasztotta magát egy aradi származású vállalkozó Friedmann Ernő tragikus halála

(Saját tudósítónktól.) Egy Aard-ról elszármazott fiatalember megrendítő tragédiájáról ad hírt a budapesti tudósítónk. Friedmann Ernő a háború alatt az aradi 33. gyalogezredben mint hadnagy szolgált. A rokonszenves, intelligens fiatalembert, aki a polgári életben mérnök volt, igen sokan ismerték Aradon. Rövid idővel a háború befejezése után Budapestre ment, ahol egy cementgyárat alapított. A vállalkozás nagyszerűen sikerült és Friedmann Ernőt két esztendő múlva az ismert budapesti pénzemberek között emlegették. Néhány hónappal ezelőtt a fiatal mérnök egy ujonnan megalakítandó vállalatba fektette vagyonának egy részét. A vállalkozás nem ütött be és nemcsak a befektetett tőke, hanem Friedmann Ernő teljes vagyona ráment, úgy, hogy a cementgyár is csődbejutott. Friedmann Ernő idegrendszerét megörölte az örökös éjjeli és

nappali munka és különösen súlyos depresszióként hatott rá csőd bejutása. Ettől a naptól kezdve elvesztette munkakedvét és Budapesten lakó hozzátartozói agódvá látták, hogy az ezelőtt életvidám ifjú a buskomorság tünetei mutatkoztak. Néhány nappal ezelőtt a budapesti Metropol szállóban szobát bérelt és haza se nézett hozzátartozóihoz. Tegnap reggel a szálló egyik alkalmazottja be akart menni Friedmann Ernő szobájába, azonban az be volt zárva és többszöri kopogtatásra sem nyílt ki. A szállodai alkalmazott rosszat sejtett, lakatost hívott, aki kinyitotta a szoba ajtaját. Az ajtónyitáskor tompa zuhanás zaja hallatszott és ott feküdt Friedmann Ernő holtteste az ajtó mögött. A szerencsétlen ember az ajtó kilincseire akasztotta fel magát. Semmiféle írást nem hagyott hátra, de teljesen bizonyos, hogy vagyoni romlása és beteg idegzete miatt követte el végzetes tettet. Friedmann Ernő tragédiája

nagy részvételt keltett Budapesten és Aradon, ahol számos ismerőse és rokona lakik.

Ahol a nemzetek találkoznak . . .

Estély az esperantisták tiszletére — Tizenkét féle nyelven hangzottak el üdvözlő beszédek

(Saját tudósítónktól.) Babescu Viktor az aradi Josif Vulcan középiskola igazgatójának szalonjában tegnap este egy bizalmas és meghitt társaság gyűlt össze: az aradi esperanto kongresszus reprezentánsai tizenkét nemzet képviselőiben s az aradi napilapok meghívott képviselői. A ragyogó csillárok alatt, megterített asztalok körül a megértésért, szeretetért és barátságért lelkesedő emberek ültek, akiket átfűtött az esperanto világképét és testvériséget hirdelő nagyszerű eszméje.

A vendégek tíz óra tájban kezdtek gyülekezni. Először a sajtó képviselői jelentek meg, majd dr. Angel István polgármester érkezett, kezében egy csodálatosan szép székfűcsokorral, amelyben egy száron két és háromszínű virágok pompáztak. A különös virágcsokrot átnyújtotta Babescu Viktorának, a kedves házigazdának. Csakhamar megtelt a pazarul feldíszített szalon. A jobb nál jobb ételektől és italoiktól roskadozó asztalok körül otthoniasan foglaltak helyet a vendégek és egymásután hangzottak el a komoly, lelkesedő és kedélyes beszédek. Először esperanto nyelven üdvözölték a vendéglátó házigazdát és feleségét és elragadtatással nyilatkoztak Aradról, a feledhetetlen fogadtatásról, a vendégszeretetről és dr. Angel István polgármester odaadó munkásságáról, a mely annyira kellemessé tette az Aradon való tartózkodásukat és feledhetetlen emléket hagyott mindeki szívében.

A hangulat mind emelkedettebbé vált. Gyöngyöző pezsgővel telt poharak mellett vigortáncokkal és kedélyes szónoklatokkal szórakoztatták egymást a vendégek, a kik kifogyhatatlan jókedvtől és kacagástól kipirult arccal élvezték a nagyszerű éjszakát. Dr. Josif kapitány indítványára minden nemzet egy reprezentánsa más-más nyelven üdvözölte a házigazdát, a vendégeket és az esperanto nyelv sikerét. Harold Jackson angol nyelven beszélt, Ferenczy István tanár orosz, Stachó cseh, Kolev bolgár, Sismanove ukrán, Hartmann lengyel, Aktargiev német, dr. Iosif román, Kirgheorghief török, dr. Won Kenn kínai, Cseh Andor magyar, Morariu esperanto, Georgescu ezredesné francia nyelven mondott üdvözlő beszédet. A kedélyes összejövétel a reggeli órákig tartott és min-

den vendég elragadtatással nyilatkozott a házigazda és felesége figyelmes vendégszeretetéről. — A

kongresszus résztvevői ma reggel utaztak el a bécsi világkongresszusra.

„Igazad volt!...“

— Egyetemi hallgatók Tisza István gróf sírjánál —

Budapestről jelentik: A magyar egyetemi hallgatók hat tagból álló küldöttsége jelent meg szerdán délután a Tisza-család geszti sírboltjában és gróf Tisza István sírkamrája elé koszorút helyezett. Egyszerű, vadvirágokból font koszorút tettek a nagy halott koporsójára. Egy Geszten nyaraló festőművésznövendék, Kákai Szabó György olajfestéssel a következő két sort írta a koszoru szalagjára:

„Emlékének a Mefhosz és a Területi Szövetség“.

A főiskolai hallgatók némán állottak meg Tisza István emléke előtt, majd Pásint Ödön, a Mefhosz ügyvezető alelnöke csupán két szóból álló emlékbeszédet mondott a geszti halott sírja előtt. Halkant, de az igaz megilletődés hangján mondotta:

„Uraim, hamiskártyások hálójába kerültünk!“

Hamiskártyás magyar házaspár — Nagy botrány Marienbadban

(Marienbad, augusztus 5.) Nagy szabású kártyabotrány foglalkoztatja az előkelő fürdőhely közönségét. Az eset nemcsak azért bír különösebb érdekességgel, mert messze kinagyalik a nyári botránykrónikából, hanem azért is, mert az eset főhősei magyarok. Már július elején elegáns házaspár érkezett a fürdőhelyre. A férj a legelőkelőbb szállodában bérelt két szobás lakást és a vendégkönyvbe, mint dr. Lakossy Dénes budapesti földbirtokos, császári és királyi kamarás jegyezte be magát. Az első napokban a férj meg lehetőségen visszavonultan élt, annál többet mutatkozott azonban a nyilvánosság előtt az asszony, egy feltűnő szépség és viselkedése annyira kihívó volt, hogy néhány hét leforgása alatt majdnem minden jól szituált férfit ismert.

A férfiak azt hitték, hogy gyorsan lezajló fürdőkalendriál lehet szó. Azonban nagy volt a meglepetésük, amikor az ismeretség megkötése után a szép szépség pesti nő egyszerre csak az urát szerető komoly, tisztességes asszony szerepét vette át. Az udvarlókat nem riasztotta vissza az első balsiker. Viszont az asszony is sejtette előtük, hogy a helyzet nem reménytelen, csak ismerkedjenek meg a férjével, aki morózus ember ugyan de „jó fiú.“ A férj láthatóan feltékenyen viselkedett, de azért szívélyes volt ismerőseivel, akiket esetenként scheinin de fer partira hívott meg. Hajnalig folyt a játék leügyvönözött ablakok mögött. A

— Igazad volt... —

Ez a két szó többet jelent minden hangos dicshimnusznál. A hat egyetemi hallgató azután meg szemlélte a geszti sírboltot, amelyben a Tisza-család husz tagja pihen. A tizenkét-tizenöt lépés hosszú szuszágú sírboltban három-három sorban negyvennyolc kamra van, a jobboldali alsó sor pedig csaknem teljesen megtelt már. Tisza István mellett van még csak egy üres kamra, amely a geszti nagyaszonnyra, özvegy gróf Tisza Istvánnéra vár. Tisza István márványtábláját csillogó kristálykoszorúval vette körül a kiverődött salétrom. Ugy néz ki, mintha valaki hópihékké fonta volna körül. A táblán arany betűkkel két sor látható: Született 1862-ben, meghalt 1918-ban.

játék francia frankba ment és a férjnek állandóan nem mindennapi szerencséje volt. A legnagyobb vesztek egy osztrák mágnás és egy dugádzag prágai nagyiparos volt. A háziasszony vacsorát is adott és amíg a másik szobában egymásután szolgáltatta föl a pin cérekkel a jobbnál-jobb fogásokat, addig eltűnt egy-egy pillanatra a másik szobában. A prágai gyáros megfigyelte a félig nyitva hagyott ajtón keresztül, hogy az asszony a „koporsóba“ egy csomó kártyát csempészett be. Vacsora után a férjre került a bankadás, akinek olyan sereje jött ki, amelyre a legöregebb játékosok sem emlékeznek. A következő napon a prágai gyáros, amikor az eset megismétlődött, felállott és kijelentette, hogy:

— Uraim, mi hamiskártyások hálójába kerültünk!

A gyáros magyarázata után a mindent tagadó férj visszatértette az aznapi veszteségeket, bár tagadta a térhére rótt cselekményt. Másnap feljelentést tettek a fürdőigazgatóságnál, de addigra a pesti házaspár nyomtalanul eltűnt Marienbadból.

— Aradi rendőri hírek. Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Mihailovics Gyula siriai (világosi) lakost, akit tetten értek, amikor az állomáson feltört egy vagon és ki akarta fosztani. Átkísérték az ügyészség fogházába. — Letartóztatták Batni Tódort és Creciu Jócát, akik az aradi piacon zsebtolvajlásokat követtek el. Megindult ellenük az eljárás

A pápa csalhatatlansága a katolikus egyházak egyesítésének fő akadálya.

Megnyitották a római és görög egyház egyesítésére összehívott zsinatot.

Prágából jelentik: A IV. unionista kongresszust ma délelőtt Prečan érsek, a velechradi kolostor ugynevezett szlávternében nyitotta meg és mindenekelőtt felolvasta XI. Pius pápa levelét. A pápa kifejezést ad annak az óhajtsának, hogy a kongresszuson ne csak katolikus tudósok vegyenek részt, hanem az elszakadt egyház klérusának képviselőit is hívják meg.

A kongresszus, amelynek vezetője Marmaggi prágai nuncius, tiszteletbeli elnökké megválasztotta a jelenlévő püspököket, ügyvezető elnökké pedig Fischer-Colbrie kassai püspököt és Kocylowskyj przemysli püspököt. A délutáni ülésen Grvec dr. tanár tartott

előadást „Az elszakadt kelet mai tanítása az egyházzal és az egyházak egységének elvéről“. — A széthuzás főoka az egyházi alkotmány kérdésében támadt ellentétekben rejlik. Most valamennyi püspököt tévhitinek jelentik ki és csak a zsinatot ismerik el legfőbb tekintélynek. Ezzel a keleti egyház elvesztette egységét és nemzeti egyházakra bomlott.

A Párisban élő orosz hittudósok a kongresszushoz intézett levelükben sikert kívánnak, kifejtik nézetüket a keleti és a római egyház egyesítésének kérdéséről, de kijelentik, hogy ennek az egységének sítésnek főakadályát, a pápa csalhatatlanságáról szóló dogmában látják.

SZINHAZAI MŰVESEK

A miniszter nem engedélyez koncesszió-cseréket

Megmarad az eredeti beosztás.

(Saját tudósítónktól.) Az oradea-marei-nagyváradai művészeti felügyelőség körletébe tartozó szinigazgatók, amint már azt a Közlöny jelentette, értekezletet tartottak Oradea-maren (Nagyváradon) Marcus István művészeti felügyelő elnökletével. Az értekezleten Fekete Mihály, az arad-timisoarai-egóji szinikerület magyar szinigazgatója, Gróf László oradea-marei és Kovács Imre szatmári igazgatók vettek részt. A tárgyalásokkal kapcsolatban híre járt, hogy több koncesszió kicserélésére vonatkozólag megegyezés jött volna létre, azonban ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. Lepadatu, a vallásügyek és művészetek minisztere most Oradea-marera érkezett, ahol referált neki az igazgatói értekezlet lefolyásáról a művészeti felügyelő. A miniszter a referálás után kijelentette, hogy tudomásul vette Parlagi Lajos volt oradea-marei igazgató betelentését, amely szerint a brasovi-brassói koncesszióra nem reflektál és ezért ezt a várost majd más koncesszió-birtokos kerületéhez fogja csatolni. Kovács Imre kerületét pedig, amelynek Torda a székhelye, Sümegi Ödönnek adja ki. Tudvalevő, hogy Bracsov a magyar uralom alatt is csak mellékállomása volt egy másik szinikerületnek. Teljes szezonon át színházat eltartani sohasem tudott és így érthető volt Parlagi Lajos lemondása, akitől teljesen indokolatlanul vették el oradea-marei állomását. Dr. Janovics Jenő, a Romániai Szinészek Szindikátusának társelnöke különben írásbeli memorandumot nyújtott át Lepadatu miniszternek, hogy a koncessziók beosztásán és feltételein változtassanak. A memorandumot mérlegelés tárgyává teszi. Hírek szerint a miniszter nem óhajt változtatni a már publikált beosztáson és esetleges direktiócseréket sem akceptál

• Roberto Bracco párbajban megsebesült. A világhírű olasz szinművész, Roberto Bracco, mint ismeretes, politikával is foglalkozik és ebben a minőségében mint fascistaellenes képviselő összeütközésbe került Interlandi olasz újságíróval. A hírlapíró lapjában sértőhangú cikket írt Braccoról, aki lovagias utra terelte az ügyet. A felek kardpárbajban állapodtak meg, amely most folyt le Nápolyban. A párbajban Bracco megsebesült. Jobbkarját érte ellenfelének kardja.

Szabadon engedték a Párisban letartóztatott filmszínészeket

Filmszínésznők betörők, gyújtogatók és gyilkosok között. — A versaillesi meztelen felvétel.

Bécsből jelentik: A Helios filmgyár tagjai, akik Párisba mentek felvételre s akiket ott erkölcsstelen magaviseletük miatt letartóztattak, ma visszaérkeztek Bécsbe. A pályaudvaron a bécsi iparoskör megbízottai és sok filmszínész várta őket. Tudvalevőleg a francia hatóságok erkölcsstelennek tartották a versaillesi parkban rendezett filmfelvételeket és ezért letartóztatták Neufekl Jenő főrendezőt és a társaság három nőtagját. Vádiratot adtak ki ellenük, amelyet azonban később visszavontak. Szabadonbocsátották őket és becsüntették ellenük az eljárást.

Az egyik bécsi lap munkatársát meginterjúvolta a párisi botrányos incidensre vonatkozólag Kreisslert, a filmgyár igazgatóját, aki a következőket mondta:

— Bennünket a versaillesi parkban rendezett jelenet miatt vádoltak be. Ebben a jelenetben a Casino de Paris négy szépsége abban a kosztümben jelenik meg, amelyet egy szinpadon revüben hordanak. A filmvállalat fátlyakat adott a hölgyeknek, hogy azokban játszanak, de a fátlyakat otthon feleltették. Ezért fátlyol nélkül játszottak a hölgyek és a párisi erkölcsrendészeti tisztviselők bevádoltak minket. Mühlhausenben és Versaillesben voltunk fogságban gyújtogatók, betörők és gyilkosok között. Magánzárkába is bezártak minket és lenyomatot vettek ujjunkról.

Hajza a világ legnagyobb öröksége után

Huszonkét millió fontot perelnek a Bank of Englandtól — Az örökösök külön együletet alakítottak

Leipzigből jelentik: Az utóbbi idők bővelkednek a fantasztikusabb örökségi ügyekben, amelyeknek azután a feléről kiderül, hogy legfeljebb a holdban léteznek. Az utóbbi idők legnagyobb összegű és legérdekesebb örökség-ügye most került ki nyilvánosságra és minden fázisáról hiteles okmányok vannak. Az örökség a *Bank of England* kezelésében áll és csak 22 millió angol fontot tesz ki. A története egészen 1787-ig nyúl vissza és még máig sem ért véget.

A történet Götze Kristóf tanítóval kezdődik, aki a napoleoni háborúk alatt magasabb katonai rangot szerzett és 1818-ban holland szolgálatba lépett. Batáviába ment, ahol rövid idő alatt Batávia kormányzója lett. Nemsoká idővel ez előtt egy rokona Götze Ferenc vándorolt Batáviába és ott meghalt. Özvegyére pedig öt millió fontot és három millió értékű ingatlant hagyott. A kormányzó Götze felhasználta az alkalmat és feleségül vette az özvegyet. Nemsokára lemondott állásáról, pénzt tett mindent és a délafrikai *Oranjeban* vándorolt, ahol egy harmadik rokona élt. Götze Krisztián, a harmadik rokon két év múlva meghalt és a szerencsés Kristófra 160 métermázsá aranyat hagyott. Fazzel a megnövekedett vagyonnal a Fokföld egyik Krözusa lett. Götze Kristófnak nemsokára meghalt a felesége és ezt annyira szívére vette, hogy 1831-ben utána halt, mérhetetlen vagyonát németországi szülteire, vagy azoknak leszármazottaira hagyva. Az örökség-ügy sokáig titokban maradt, amikor egyes lapokból kiderült, hogy két örökös még él, ezek: *Teichmann* Lujza egy leipzig kereskedő felesége és Götze Bernát munkás. Most megkezdődött a hajza az örökség után. Összesen 317 Götze nevű igénylő jelentkezett, akik közül azonban a bíróság Götze Edénét és gyermekeit *Teichmann* Lujzát és Götze Bernátot mondotta ki örökösnek. Azonban az ügy ezzel még nem ért véget, mert a husz milliónál többet kitévő örökség a *Bank of England*-nál fekszik és hosszú utánjárás kell annak elintézésére. Az örökösök most minden idejüket és pénzüket az örökség megszerzésére fordították. Állandóan utaznak Londonban, hogy a kormány segítségét megnyerjék, a leghiresebb német és francia ügyvédek vették fel, maga *Lord Balfour* is közbenjárását ígerte annak idején, csak azt kötötte ki, hogy angol ügyvédet bízzanak meg az ügy vezetésével. Azonban a Götze-knek már sem angol, sem francia ügyvédekre nem volt elég pénzüik. Így még

mindig a Kérvényekkel ostromolják az angol külügyi hivatalt. Leipzigban ezalatt egy *Götze Egyület* alakult, amely mind a mai napig is fennáll és az egyület tagjai hetenkint járulékot adnak a 79 éves Götze Bernátnak, amíg az örökséghez jut. Akkor, amint a közjegyző előtt kötött szerződés iga-

zolja, a közben 22 millió fontra növekedett örökség 10 százalékát az egyület tagjai kapják. Mindenestre, ha Götze-nek sikerül keresztülvinni, hogy kiadják az óriási örökséget, a *Bank of England* rövid ideig fizetési zavarokkal fog küzdeni, mert egy összegben ki kell fizetnie. A hatalmas összeg huszonkét millárd lejnel is több és így megérdemli a fáradságot annak megszerzése.

Ferdinánd király és a savarsini Hunyady gróf

Félórás beszélgetés a savarsini (soborsini) állomáson. — Gróf Hunyady vendégül látja a legközelebbi vadászaton az uralkodót.

(Saját tudósítónktól.) Öfelsége Ferdinánd király a napokban fittjárt közelünkben és látogatásával kapcsolatban sok kedves epizódról beszélnek. A király több vadászaton vett részt. A legutóbbi vadászatot *Mocioni* Antalnak, a király fővadászmesterének az arad megyei Savarsin (Soborsin) környékén levő birtokán rendezték és amikor onnan visszatérőben volt az uralkodó, a savarsini (soborsini) állomáson is töltött egy órát. Öfelsége fogadtatására megjelent az állomáson gróf Hunyady Károly is, akit bemutatnak a királynak. Több, mint fél óra hosszat a legszívélyesebb modorban beszélgetett el a király Hunyady

gróffal, akitől gazdasági, vadászati és helyi ügyekre vonatkozólag kért felvilágosításokat. Majd megkínálta a gróft cigarettával és a legkedélyesebb hangulatban lefolyt beszélgetés végén meghívta Hunyady Károlyt, hogy látogassa meg sinait kastélyában. Kérte még Hunyadyt arra is, hogy alkalomadtán rendezzen vadászatot, amelyen ő is résztvenne. A gróf megígérte, hogy amint vadállománya ismét eléri régi nagyságát, meg fogja rendezni a vadászatot és arra még idejében meg fogja hívni Öfelségét. A hosszú beszélgetés után szívélyesen bucsuzott el a gróftól a király és kíséretével együtt visszautazott a fővárosba.

Öngyilkosság a nővér szemeláttára

Meg akart halni egy kisleány, mert szerelmes volt. — A háború árvájának tragédiája.

(Saját tudósítónktól.) Ma reggel fél kilenckor a timisoarai-gyárvárosi Müller-féle vegytisztító intézettel szemben megdöbbentő tragédia történt: Reitter Erzsébet 14 esztendőös árvalány, akinek apja a háború áldozata lett, öngyilkossági szándékból a Begába ugrott s ott lelte halálát. A kis Reitter Erzsébetet nővérével és bátyjával — atyjuk hialála után — Márki József mázsolómester vette nevelés alá; a kisleány igen jóviselő, szorgalmas gyermek volt, a Grünfeld-féle divatszalon szolgálatába állott, mint tanulólány. A kis Erzsébet néhány héttel ezelőtt megismerkedett egy fiatallemmerrel, a ki udvarolni kezdett neki. Ettől a pillanattól kezdve a leány megváltozott. Folytonosan egyedül ment sétálni, nem tűrte, hogy a nővére kísérje, sőt vasárnap délután valósággal megszökött otthonról csak késő este tért haza. Emiatt megpirongatták s attól kezdve reggelként nővére kísérte az üzletbe. Ma reggel is így történt. A nővér a kis Erzsébetet bevitte a Grünfeld-szalomba s

megkérte a tulajdonost, hogy fokozottabb figyelemmel vigyázzon a leányra, sehova se hagyja egyedül menni. Alig távozott el azonban a nővér, a kis Erzsébet, aki rendkívül izgatottnak látszott, felugrott helyéről, elsírta magát:

— Engem sem láttok többet, megyek a Begába.

Ezzel kirohant az üzletből, a melynek tulajdonosnője egy másik tanulólányt szalasztott a rohánzó kis Erzsébet után. A társnő el is érte az elkeseredett kisleányt s kérielte, menjen vissza vele az üzletbe.

— Nem, nem megyek, én öngyilkos leszek, válaszolt azonban Reitter Erzsébet s tovább futott. Egyenesen hazaszaladt, odaállt nővére elé s így bucsuzott tőle:

— Isten veled, megyek a Begába, öngyilkos leszek!

Már meg is fordult s rohant kifelé. Nővére megrémülten iramodott utána, de a halálba menekült kisleányt nem bírta elérni. A kis Reitter Erzsébet sikoltozó nővére szemeláttára beugrott a Begába. A kétségbeesett nővér szinte esztét vesztve kiáltozott segítségért, de hiába, nem akadt egyetlen bátor ember, aki a fuldokló kisleány segítségére sietett volna. A szegény kis Reitter Erzsébet vergődő teste még egyszer felbukant, majd örökre eltűnt a hullámokban. Holttestét eddig még nem találták meg.

HIREK

Robbanás a petrozsényi bányatelepen

Beszüntették a munkát.

(Bucuresti, augusztus 5.) Petrozsényből érkezett jelentés szerint a közelben levő lónyai állami bányatelepek villamos műve eddig ismeretlen okból felrobbant. A robbanás miatt az egész telepen beszüntették a munkát, mert a tartalék villamosműveket júniusban egy villámcsapás elpusztította. A kár ötmillió lej. A munkásokat a petrozsényi bányákhoz osztották be munkára, amíg a villamostelepet rendbehozzák. Erélyes vizsgálat indult meg a robbanás okának kiderítésére. A Viitorul szerint a robbanás hűnös kezek munkája.

— Ki lesz Románia párisi követe. Bucurestiből táviratozzák: Antonescu, Románia párisi követe lemondott állásáról. A liberálisok azt kívánják, hogy Diuavarát vagy Florescu volt igazságügyminisztert nevezzék Antonescu helyébe. Duca azonban Hioscu prágai román követet akarta kineveztetni Párisba, aki nem fogadta el a tisztséget. A liberális pártban mindenképpen azt szeretnék, ha politikus kerülne a párisi román követség élére, de azt hiszik, hogy a kormány a követség vezetésével Petrescut, Románia jelenlegi berni követét bizza meg.

— Timisoara polgármestere Bucurestiben. Georgevici Lucian, Timisoara főpolgármestere ma délután hivatalos ügyekben Bucurestibe utazott; távollétében Sagovici dr. tanácsnok helyettesíti.

— Elhunyt Temesmegye volt főispánja. Capdebó Cergely, Timisoara város, valamint Temes- és Torontálmegyét: hosszú éveken át volt főispánja, ma éjszaka egy órákor hirtelen elhunyt. A még ma is nagy tiszteletben álló öregur ma reggel egyik leánya látogatására el akart utazni, éjszaka azonban váratlanul rosszul lett, szélhűdés érte s az előhívott orvosok csak a beállott halált konstatálhatták. Az elhunyt volt főispánt csütörtökön délelőtt tíz órákor temetik; tragikus elhunytát nagy kiterjedésű, előkelő rokonság gyászolja.

— Felemelték a Regal cigaretta árát. Bucurestiből táviratozzák: A monopolvezérgazgatóság az RMS. Regale cigaretta árát, amelyek kézi gyártmányok, felemelte. Eddig 100 darab ára 80 lej volt, ezután 150 lej lesz.

— Árverésre kerül Tompa Mihály szülőháza. Budapestről táviratozzák: Tompa Mihálynak az örök emlékü klasszikus értékű magyar költőnek a rimaszombati szülőházát eladásra kínálják. A ház tulajdonosa Marcs István, egy az északamerikai Egyesült-Államokban élő volt megyei hajdu, aki ezer dollárt, tehát majdnem egy negyed millió lejt kér a Magyarországon levő földszintes házáért. Eddig is már többen érdeklődtek a ház iránt, de valamennyien magánosok.

— Gyógyszerészek figyelmébe! Az aradvárosi és megyei főorvos hivatal ezuton figyelmezteti a gyógyszerészeket, hogy a hivatalos gyógyszerzeti mérlegkönyv már megjelent és a Gyógyszerész Szövetségnek kapható.

— Az aradi Kereskedelmi iskola növendékeinek tíz éves találkozója Budapesten. Az aradvárosi Felsőkereskedelmiben 1914-ben érettségizett növendékek Pesten a Margitszigeten tartották meg 10 éves találkozójukat. Baráth Endre Habana, Péczely Sándor Győr, Kner Endre Gyoma, Niedermayer József Elek, Munkácsy Gyula Makó, Kávai László Mezőkovácsháza és az Aradról ez alkalomra fivőzletet küldöttek nevében meleg szeretettel üdvözlik az Aradon és környéken lakó régi tanárokat és iskolatársaikat, akikkel, sajnos, e kedves alkalommal nem találkozhattak. Remélik, hogy az öt év múlva megtartandó újabb találkozásnál nagyobb számmal eleveníthetik fel régi kollektív emlékeiket s róhatják le kegyeleteiket a harctéren elesett társaik iránt. Biró Sándor, Jäger Márton, Jakots Béla, Liebmann Árpád, Nagy Arisztid, Nagy Sándor, Raskó Ernő, Reinheimer Dezső, Rotter Alfréd, Sohlmann Károly, Urbányi Sándor, Wittmann Ádám.

— Terente megint életjelt ad magáról. Bucurestiből táviratozzák: Terente haramiavezér, aki Braila környékét tartja állandóan rettegésben, a napokban elfogott egy halászt. A halásznak sikerült megszökni és ma Brailába érkezett, ahol elmondotta, hogy bekötött szemekkel hat óra hosszat vitték, amíg a rablók tanyájára érkeztek. Ott levették szeméről a köteleket és még két leányt látott a rablók fogságában. A hatóságok tovább folytatják akciójukat Terente és bandájának kézrekerítésére.

— Börtönre ítélt betörők. Vakmerő betörőket ítélt el ma az aradi törvényszék büntető tanácsa. Turcsányi Ferenc és Sonntag Simon többszörös betörők 1923. őszén betörték Markovics Mayer nyersterny kereskedő bőraktárába és onnan árakat loptak el. A rendőrség a nyomozás folyamán a betörőket elfogta és az aradi ügyészség fogházába szállította. Ma tartott ebben az ügyben főtárgyalást a büntető törvényszék. Miután a tárgyalás során az összes vádak beigazolódtak, Turcsányi Ferencet tíz havi börtönre és Sonntag Simont kilenc havi fogházra ítélte a bíróság.

— Nagyapa mint lilomtipró. Ghiroda temesmegyei községben néhány héttel ezelőtt Nagy Miklós ötvenéves gazdaember egy Trauzli nevű házaspár 9 esztendő kisleányát megrontotta. A kisleány a merényletet elhallgatta, de közben megbetegedett. Erre elmondotta szüleinek a merénylet történetét. A szülők fejfejtésére Nagy Miklóst, aki különben nagyapa, a remetei csendőrség letartóztatta s a timisoarai ügyészség fogházába kísérte.

— Gyermekek nagy választékban Hegedűsnél, Aradon.

— Az aradi első kerületi rendőrség felhívja Scherkohn Józsefet és Gál Lászlót, hogy érettségi bizonyítványukat vegyék át a rendőrségen.

— Teljes holdfogyatkozás. Budapestről jelentik: A kalocsai Haynald-obszervatóriumból írják: Augusztus hó 14.-én este 8 óra 30 perctől 10 óra 9 percig teljes holdfogyatkozás lesz, amely nálunk is jól megfigyelhető, feltéve, hogy felhőzet nem borítja az égboltozatot. A teljes holdfogyatkozás részleges fogyatkozással kezdődik és végződik. A hold 7 óra 31 perckor lép be a föld árnyékába és csak 11 óra 9 perckor éjjel hagyja el a föld árnyékát. Közben egy órán és 39 percen keresztül teljesen elsötétedik a hold és ez idő alatt lesz teljes a fogyatkozása.

— Fejlesztett ügyvéd. Wirtsch Ádám földműves fejletést tett a timisoarai ügyészségen Gellner Jenő dr. timisoarai ügyvéd, az Ancora kivándorlási társaság tagja ellen, aki tőle 3000 leit csalt ki egy amerikai utlevél megszerzése fejében. A földműves máig sem kapta meg utlevelét, mire visszakövetelte pénzét. Az ügyvéd különböző kifogásokkal halasztgatta a pénz visszaadását, erre Wirtsch a társasághoz fordult, ahol azonban kijelentették, hogy az ügyvédnek teljesen díjtalanul kellett volna az utlevelét megszerezni. A gazda erre megtette a fejletést, az ügyészség pedig megindította az eljárást. Gellner ellen különben több hasonló fejletés érkezett a timisoarai ügyészségre.

A nársi színigazgatók léghajón szállítják színházukba a londoni publikumot. A nársi színigazgatók, akik jelenleg bécsi és budapesti kollégáik rossz üzletmetének osztályostársai, a technika legújabb vívmányaival igyekeznek publikumot szerezni. Több párisi színigazgató összejött és naponta léghajókat járatnak az angol és francia fővárosok között, melyek a gazdag londoniakat délután Párisba szállítják majd az előadás befejezése után visszaviszik Londonba.

— Botrányos kampóskeresztés bál Teiuson. Teiusról-Tövistről jelentik: Kisebb mérvű tüntetés volt Teiuson a diákok jótékony célra rendezett bálja alkalmával és ez annál is inkább sajnálatos, mert a bál sikeréhez a zsidók is hozzájárultak felülfizetéseikkel. A diákok a napokban rendezték a báljukat és előzőleg jegyekkel végigjárták a várost. Néhány zsidó fiatalember a bál estéjén a pénztárnál akarta megváltani a jegyét, azonban ott észrevették, hogy a rendezők kabátgomblyukában kampóskereszt van. Feltűnés nélkül elhagyták a termet és ugyanaz történt azokkal a zsidókkal is, akik már megváltották előzőleg jegyüket. Azonban így sem volt nyugalom, mert a mulatság hajnalán a diákok beverték a zsinagóga ablakait és Salamon Simon kereskedő ablakát.

„Sándor“ (v. Kelet) Hirlapiroda
augusztus 10-16 10101
Arad, Bul. Regina Maria 10.
(volt nagytrafik) helyiségébe Hajós
gyógytár mellé lesz áthelyezve.

Orosz—lengyel fegyveres konfliktus

Száz főnyi banda kirabolt egy lengyel falut Lengyel ultimátum a szovjetnek

(Varsó, augusztus 5.) A sajtóiroda közlése szerint Toplice lengyel-orosz határállomást, amely még Lengyelországhoz tartozik, száz főből álló orosz banda támadta meg. A banda tagjai kitűnően voltak felfegyverkezve. Megtámadták a postát, amely az állomás épületével együtt teljesen kirabolták és vandál rombolást vittek véghez. A távirót annyira megrongálták, hogy hasznavehe-

tetlen lett. Az oroszok visszautérésére lengyel katonaságot vezényeltek ki, amelyre a banda gépfegyverekkel tüzelt. A harc során egy lengyel meghalt, nyolcan megsebesültek és a lengyelök oroszok közül két foglyot ejtettek. Ezután az oroszok folytonos tüze és közben visszavonultak. A lengyel kormány azonnal minisztertanácsot tartott, amely ultimátumjellegű jegyzéket intézett az orosz szovjetkormányhoz.

Új cukorgyár Romániában

Nagy készülődések a most meginduló cukorkampányra

(Saját tudósítónktól.) A német és magyar cukorgyárak teljes felkészültséggel várják az új cukorkampány megindulását. A magyar cukorgyárak az elmúlt kampányban 800.000 métermázsas cukrot exportáltak. Az új termés kilátásai oly kedvezőek, hogy a gyárak mintegy 250.000 métermázsával nagyobb exportra számítanak az elkövetkező kampányban. A magyar cukoripar főleg a gyarmati piacokon kitűnő pozíciót szerzett produktumainak és már most is élénk érdeklődés nyilvánul meg az új magyar cukor iránt, főleg az angol, hollandi és olasz kereskedelem részéről. A német cukor

gyárak viszont most kaptak az Equitable Trust vezetése alatt álló amerikai pénzcsoporttól 4 millió dollár hathónapos lejáratú kölcsönt 7½%-os kamatozással a cukorkampány lebonyolítására. Erdekesség erejével hat az a hír, hogy Satu-mare (Szatmár) mellett egy új cukorgyár létesül, melynek építését a következő hónapokban megkezdik és — az új cukorgyár alapításában egy budapesti pénzcsoport vállalta a főérdekeltséget. Ez a vállalkozás mindenesetre jó üzletnek indul, mert Románia cukorszükségletének igen nagy részét import utján fedezi és a kiszemelt vidék igen alkalmas cukorkultúrára.

— Elfogott zsebtolvaj határátlépő. Az aradi államrendőrség ma délben letartóztatta Schlett Sándor magyarországi lakost, aki utlevél nélkül jött át a határon. Schlett Sándor a határon kocsi fogadott és azon jött be Pécskéig. Az utat felhasználta arra, hogy a kocsi zsebeiből több ezer lejt tartalmazó pénztárcáját és összes értéktárgyait kilopja. A kocsi fejletést tett a pécskai csendőrségnél, ahonnan megkeresés érkezett Aradra a tolvaj letartóztatására. Sikerült elfogni Schlett Sándort, aki beismerte, hogy a lopásokat ő követte el és igazoltatásánál kiderült, hogy utlevél nélkül szökött át a határon. A rendőrség átkísérte az aradi ügyészség fogházába.

SPORT

○ Az ATE tényleg megóvta a Kinizsi elleni mérkőzését. Mint értesülünk, az aradi bajnokságot, az ATE a Kinizsi elleni mérkőzését Rössler volt UTSE játékos jogtalan szereplése miatt megóvta. Ha Rössler jogtalan szereplése bebizonyosodik, a bucarestii központnak úgy kellene döntenie, mint ahogy a központ megbizottja, dr. Petric az emlékeztető ATE—Unirea mérkőzésnél döntött. Nagy érdeklődéssel figyeljük az óvás fejleményeit s kíváncsiak vagyunk, vajon a CFR-Mures ellenfele a Kinizsi avagy az ATE lesz.

○ A 180 kilométeres kerékpárverseny világbajnokságát francia nyerte. Párisból táviratozzák: Az amatőrök részére kiírt 180 kilométeres kerékpárversenyben a világ-

bajnokságot a francia Letur nyerte meg 5 óra 30 perc 34.2 másodperc alatt.

Sulyos vád az apa ellen

(Saját tudósítónktól.) Mintegy két hónappal ezelőtt Erdélyi István kisodai gazdálkodó tizenhároméves leánya fejletést tett édesapja ellen a timisoarai (temesvári) ügyészségen, hogy erkölcstelen merényletet követett el ellene. A fejletés alapján az ügyészség letartóztatta az apát, aki tagadta a leány vádjait. Ma került az ügy a timisoarai (temesvári) törvényszék elé, ahol a vizsgálóbíró ismét kihallgatta Erdélyi Istvánt. Az apa erélyesen tiltakozott a vád ellen és kérte ügyvédje által leányának orvosi megvizsgálását. Az orvosi vizsgálat beigazolta, hogy a leány érintetlen, mire az sirva vallotta be, hogy egy temesvári asszony bujtotta fel hogy tegyen fejletést apja ellen, aki megakarja akadályozni, hogy cselednek álljon. A leány ugyanis már elszegődött az illető asszonyhoz, de apja hazavitte. Az asszony rábeszélte a leányt, hogy csak úgy szabadulhat meg apjától, ha ezzel a sulyos bünténnyel vádolja. Az ügyészség a leány vallomása alapján megszüntette az eljárást Erdélyi István ellen és elrendelte a felbujtó letartóztatását.

Legjobb gyermekápoló Höfer 1. számú gyermekhintőpora, Höfer Baby creme. Kapható az összes patikában, drogeriákban és illatszertárakban

KÖZGAZDASÁG

Zavarok a magyar koronastabilizálás körül

Mi legyen a helyes szorzószám — Kétféle álláspont

(Budapest, augusztus 5.) A nemrégiben megalakult Nemzeti Bank fontos értekezletet tartott, amelynek az volt a célja, hogy az aranykorona értéke körül keletkezett zavarokat megszüntessék. Az értekezlet azonban eredménytelen maradt, mert fenntartották az eddigi rendszert, amely az aranykoronát kétféleképpen értékeli és ez a gazdasági életben nagy zavarokat okoz. A Nemzeti Bank vezetői: Popovics Sándor elnök és Schober vezérigazgató hajlandók lennének a helyzeten változtatni, de a változtatást báró Korányi Frigyes pénzügyminiszter ellenzi. Az értekezleten résztvet Mr. Shiepmann, a népszövetség pénzügyi főbiztossága részéről a Nemzeti Bank mellé kirendelt ta-

nácsadó is, aki a bank vezetői mellett foglalt állást. Ugyanis az aranykoronának a papirkoronával tizenhétézres szorzószámot kell alkalmazni. Az értékelés kétfélesége nemcsak az országban, de külföldön is nagy zavarokat kelt. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy ma még az egységesítés lehetetlen, de mindent el fog követni, hogy a kétféle értékelés rendszerén változtassanak. Papp, a Nemzeti Bank alelnöke is nyilatkozott, aki a koronastabilizálásról kijelentette, hogy annak a középpontja a 0069 és 0070 között lesz. A korona kurzusát a fonttal való összekapcsolása hathatósabban biztosítja, mint a dollárral, mert azt előszeretettel fámadjá a spekuláció.

A lej Zürichben 2.35, Párisban 8'30

(Saját tudósítónktól.) A lej párisi esése tovább tart és ma 10 ponttal újra esett. A kurzus állandó esése valószínűleg annak tulajdonítható, hogy Bratlanu Vintilla pénzügyminiszter londoni utja eredménytelen és így a külföldi kölcsön terve meghiusult. A zürichi kurzust ez nem befolyásolja és ott változatlan maradt a 2.35-ös kurzus.

HELYI VALUTÁK.

(Augusztus 5.) Francia frank 12.00, svájci frank 41.30, lira 9.60 dinár 2.60, szokol 6.55, dollár 223, font 970, magyar korona 340, osztrák korona 300. *Kifizetések:* Páris 12.20, Zürich 42.45, Milánó 9.95, Belgrád 2.72, Prága 6.71, Newyork 226, London 1007, Budapest 340, Bécs 315.

ZÜRICHI NYITÁS. (Augusztus 5.) Berlin 1.2750, Amsterdam 205.50, Newyork 532.50, London 2372.50, Páris 28.70, Milánó 23.338750, Prága 15.7725, Budapest 0.0069, Belgrád 6.45, Bucaresti 2.35, Varsó 106, Bécs 0.007525.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Augusztus 5.) Berlin 1.27, Amsterdam 205.50, Newyork 531.8750, London 2371, Páris 28.4750, Milánó 23.3325, Prága 15.7725, Budapest 0.0069, Belgrád 6.45, Bucaresti 2.35, Varsó 106, Bécs 0.007525.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Augusztus 5.) *Kifizetések:* Páris 12, London 1000, Newyork 226, Milánó 9.96, Zürich 42.25, Bécs 0.003250, Prága 6.80, Budapest — *Valuták:* Napoleon 840, aranyárka 56, leva 160, török lira 116, an-

gol font 1000, francia frank 12.20, svájci frank 43.50, lira 10.15, drachma 380, dinár 2.62, dollár 226.50, lengyel marka 45, osztrák korona 0.003250, magyar korona 0.002850, szokol 6.80.

BUDAPESTI HIVATALOS ÁR FOLYAMOK. (Augusztus 5.) Belgrád 938—944, dinár 918—937, Bucaresti 342—345, lej 342—345, London 345.000—347.000, font 342.000—346.000, Milánó 3396—3414, lira 3366—3404, Newyork 77.400—77.800, dollár 76.900—77.460, Páris 4145—4175, frank 4145—4175, Prága 2292—2308, szokol 2272—2295, Bécs 1.0950—1.1010, osztrák korona 10.950—11.010.

BUDAPESTI ÉRTEKTÖZSDE ZÁRLAT. (Augusztus 5.) Magyar Hitel 578.000, Osztrák Hitel 187 ezer, Salgó 580.000, Rima 125.000 Ganz-Danubius 3,140.000. Készén 2,150.000, Slavonia 94.000, Kereskedelmi Bank 1,285.000, Csúker 2,700.000, Csáky 1,400.000, Ofa 545.000, Hazai Takarékszövetkezet 3,690.000, Schlick 64.000.

— A román kormány kereskedelmi attasét delegált Budapestre. A román kormány kereskedelmi attasét nevezett ki budapesti követsége mellé. Az új attasé Jean Matasaru személyében el is foglalta hivatalát. Az a terve, hogy mielőtt kellően tájékozódott a magyar ipari, kereskedelmi viszonyokról és a rekonstrukcióról, részletesen és rendszeresen tájékoztatja a román kormányt és egyidejűleg havi, lehetőleg heti szemlében tájékoztatja a román gazdasági

viszonyokról is a magyar nyilvánosságot. Az attasé kijelentette, hogy küldetése a román-magyar gazdasági közeledést szolgálja.

— Augusztus havi mintavásárok. A Kereskedelmi és Iparkamara közli az augusztus havi mintavásárok helyét és idejét: augusztus 1—szeptember 15 Nizsni-Novgorod, augusztus 1—november 30. Peking, augusztus 3—9. Göttingen (Svédország), augusztus 9—17 Reichenberg, augusztus 10—14 Königsberg, augusztus 23—szeptember 2 Bratysłava (Pozsony), augusztus 30—szeptember 8 Grác, augusztus 31—szeptember 6 Lipcse, augusztus 31—szeptember 21 Lipcse „Michaelis” vásár, 1924 őszén a szállodások és étteremtulajdonosok vására Hamburgban.

MOZI

xx Egy falusi tanítónő élete került feldolgozásra az aradi Uránia filmujdonosságában: „A leánybecsület”ben. A tanítónőt ketten akarják: nemes Radák Adám, a földbirtokos fia és báró Salzburg. Radák szerelmével akarja a leányt, a báró a testét kívánja. A film csupa izgalom, változatosság és érdekesség, mely a végén frappáns befejezéshez ér el. A film minden szerepét a legkiválóbb magyar filmszínészek alakítják: Császár Imre, Fáy Szeréna, Fenyő Emil, Szőregy Gyula, Pintér Imre és a kis Szécsy Ferkó. A filmet szerdán, csütörtökön és pénteken vetíti az Uránia.

xx Renoválás után csütörtökön nyílik meg ismét az aradi Apolló. A szünet tartama alatt a színház igazgatósága a szokásos javítási munkálatokat eszközölte. A megnyitás alkalmából a „Sivatag réme, vagy az őserdők vándora” amerikai cowboy drámát mutatja be az Apolló, amely csütörtöktől kezdve három napig marad műsoron.

xx Bölcs Náthán: az aradi Apolló legközelebbi filmuidonsága.

xx „A szegények császára”-nak, ennek a csodálatos és nagyszerű filmremeknek már a második részét vetíti ma este az aradi Marosparti mozgószínház. A második részt is csak mindössze két napon keresztül tartja műsorán a színház. Az első rész páratlanul nagy sikere bizonyítja, hogy az utóbbi esztendőök filmtermésének egyik legkiválóbb alkotása a Felicien Champsaur francia író világhírű regénye után készült film. A legkiválóbb francia művészek játszó a film főszerepeit, a mely nemcsak a főszereplők utólagos művészetével, de szebbnél szebb felvételeivel is hatalmas sikert hozott a népszerű mozgószínház számára. Henry Krauss, Gina Rely, Leon Mathot és Luc Froment, a francia filmművészet büszkeségei viszik az izgalmasan érdekes cselekményt, amely nem mindennapiságával is kiemelkedik a sablonos film-történetek közül. Előadás kezdete pontosan fél 10 órakor. Jegyeket előreváltani délelőtt 10 és 12, délután 3 és 6 óra között a Weinberger cipőüzletben, este hét után a mozi pénztáránál lehet.

Meghíusult a londoni kölcsön

Bratlanu pénzügyminiszter visszatartotta a kölcsönajánlatot.

(Bucaresti, augusztus 5.) Londomból érkezett távirati jelentés szerint Bratlanu Vintilla pénzügyminiszter elutasította az angol pénzesoport kölcsönajánlatot. A pénzügyminiszter a *Financiell Times* londoni pénzügyi szaklapban nyilatkozik és hangsúlyozza, hogy nem engedhetett domináló intézői jogot az ország pénzügyi kérdéseinek vezetésében az angol petroleumtársaságnak és így az ajánlatot el kellett utasítania. A kölcsön visszautasítása miatt a bucaresti lapok támadják a minisztert.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

A szerkesztésért felelősen:

KAROLY SÁNDOR

felel.

BADACSONY

A Balaton gyöngyének tartják. :-: Hableány és Neptun szállók és éttermek, Ujonnan átalakítva. :-: Vadregényes vidék. :-: Pensio szép szobával napi százhuszezer koronáért. Pompás fürdők.

Az „ORIENT” divatáruház
ARAD, Strada Alexandri (Salacz-ucea) sarok.

Tisztelettel értesíti ARAD város és vidéke közönségét, hogy az úszó férfi és női szövetek rendkívül nagy választékban raktárra érkeztek.

Előre haladott idény miatt, a raktáron levő nyári áruk **mélyen leszállított árban Vándornál,** Aradon, ahol a nagy forgalom folytán felgyülemlett több ezer mtr. különféle maradékok feltűnő olcsón kaphatók, míg a készlet tart

Prima csemegeszalámi rudvételenél kg.-ként 170 Lej Pálffy és Lucullus csemegeszalámit, Aradon.

Apró hirdetések.

TUDNIVALÓ AZ APRÓHIRDETÉSEKRŐL: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

TIZENNEGY éves leány gyermek mellé ajánlkozik. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4418

FIATAL házaspár házmesteri állást keres Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4387

ELVÁLLALOK főzést, takarítást Weissenbeck Józsefné Arad Str. Ghiba Birta 17-19 4412

SEGÉD a textil és fonal szakmából ki románul, németül és magyarul beszél azonnali helyésre felvétel. Menczer Imre textil áruházába Arad. Ugyanott egy jó erkölcsű fiu tanulóknak felvétel. 4413

ÜGYES péksegéd magas fizetéssel felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 4410

KOCSIFÉNYEZŐ segédet állandó gyári munkára keres helybeli. Cim Sándor hírlapirodában Arad 10101

Lakás.

IRODAHELYISÉG központban kiadó. Dr. Gross Arad Minorita-palota. 4415

Vétel és eladás.

MÉGVÉTELRE keresek jó állapotban levő 100/200 cmtr. nagyságu erős vasajtót, továbbá egy komplett ételfelvenőt. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

URISZOBA, börgarnitúra, ezüst antik álló villanylámpa, ebédlőszőnyegek úgy élé smyrna szőnyegek, perzsa diványpárnák, hintaszék, szalónok, tükrök, 12 személyes berndorfi ezüst evőeszköz, interziás consoltükör, kredenc, szekrények, mosdók, gyermekágy, Biedermayer óra, festmények, dísztárgyak stb. eladók. Arad Str. Consistoriului 12. Batthyányi-u.) I. em. jobb. 1000

HÁROM óriási szilvafőzőüst eladó. Bővebbet Arad Strada Metianu 13. 4414

ELUTAZÁS miatt eladó asztalos szerzőszám, szerszámfa, 6 méhcsalád és festett butorok. Arad Str. Numa Pompiliu 58. (Kasza-uca.) 4417

PERZSA és egyéb szőnyeget, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kőzimmunkát, festményeket, dísz-tárgyakat bizományba vesznek. Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-uca.) I. em. jobb. 1000

Legkitünőbb szalámi a 'Media' védjegyű
mert kifogástalan minőségű.
Kapható minden jobb fűszer és csemegeszalámit üzletben. 4401
Képviselet:
Eiszele János, Arad

MOSODA centrifugát (facsaró gépet) keresünk. Acida vegyigyár Oradea-mare nagypiaci tér, 11 a). 4385

DANIS VIRUS, valamint Melsungeni patkány és egér typhus bacillusokat ajánl Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14134

ELADO 2 darab 3 méteres szép lombos fűkusz Arad Str. Giba Birta 42 4396

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Ha olcsó és praktikus
alkalmi ajándékot akar beszerezni, úgy forduljon
Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-uca), I. emelet jobb alá. 1000

Ingatlan.

BELVÁROSI bér-, magán- és üzletházak 90.000 Lejtől feljebb árban, valamint egy fővonalon levő bérház egy holdas gyáralapításra alkalmas beltelekkel eladó. Boross új gyöngöskénél Arad Str. Consistoriului No. 9. (volt Batthyány-uca) 4416

Eladó házak elfoglalható lakásokkal legolcsóbban Aradon HAASZ-iroda útján vehetők. Str. Románului 5.

Oktatás.

GÉPIRÁSI TANFOLYAM Underwood Royal Remington stb. legerősebb gépeken tízuj rendszer Szegő írógépvállalat Arad Piata Luther (Luther) Telefon III. 1660

Üzletek.

VENDÉGLŐ sarok magánházban, kert-helyiséggel, fűszerüzlet, tözsdével, sürgösen eladó, azonnal átadó 8 helyiségű. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4419

Szatócsüzet

külvárosban, egyszoba konyhás 16044 lakással, 30.000 Lejért eladó. Azonnal átvehető. — Megbízott: **URANUL** Iroda Arad, főpostával szemben.

Uri magánház

belvárosban, teljesen új épület, szeptember 15-ére átadó modern 3 szoba, elő, fürdőszobás lakással, virágos udvarral, 460.000 Lejért eladó. Megbízott „URANUL”-iroda Arad, főpostával szemben. 16044

Rossz villanyégők vétele!

az nem létezik, de **UJAKRA** becsesélti ráfizetéssel **Schwarz üveges, Arad, Piata Plevnei I. (Arpádtér).** Üveg- és porcellán ragasztás. Százféle kőperet-léc raktáron. 4038

Szerinka Vilmos

kárpitos és díszítő
Arad, Str. Closca (Szf. László-u.) 12.
Vállalja minden e szakba vágó munkák készítését a legpontosabb kivitelben **legolcsóbb árért.** — Vidékre is elmegeyk. 16076

Gazdálkodásra

alkalmas ház 4 szobás fürdőszobával, elfoglalható lakással, iparvállalatnál alkalmas helyiségekkel, 8 lóra istállóval, nagy sertéshizlaldával, nagy gyümölcsös kerttel, 350.000 Lejért eladó
Megbízott **Albert Haász** irodája, Arad, Str. Románului 5. (Zrinyi-uca). 16522

Négyszobás, fürdőszobás,

előszobás, elfoglalható lakással, nagy telekkel és kerttel, gazdasági udvarral, nagyon szép magánház a piactér közelében, 520 ezer Lejért eladó. Kizárólagos megbízott: **Albert Haász** irodája, Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-uca).

400-500.000. — lej
készpénzzel
rendelkező közreműködő **társ létesítendő ipartelephez kerestetik.**
Gépek megvannak hozzá **Biztos existencia.**
Cim: **„Sándor” hírlapirodában Arad. 10101**

Nagyobb mennyiségű friss termelésű

nyártarönkököt

vékony végén 22 cm.-től felfelé átmérőben és kisebb tétel friss termelésű

körösrönkököt

25 cm.-től felfelé átmérőben veszünk azonnali szállításra.

Boros & Zucker
fakereskedők, Arad, 4879

Cserép

duplafalcos **253. sz.,** legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható:
Pollák Sándor
gőztéglyagárában, Aradon.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban
kapható a kiadóhivatalban

SIÓFOK
a legmodernebb Balaton-fürdő
Vérszegénység, ideggyengeség, bél- és gyomor bajok leg-törvényszerűbb gyógyheije. Gyenge gyermekeknek jobb mint a tenger. — Minden komfort. — Sok szórakozás.
A kitünő hírnevű Sebasta-Somme éttermek, özv. SOMMER BÉLANÉ személyes vezetése és KORANYI ZOLTAN szakavatott felügyelete alatt állanak

Soltész Tibor, Arad, Strada Matei Corvin I. szám. :-: Cérna, fonal- és műselyem-áruk gyári lerakata. :-: **Eredeti gyári árak!!!**